

گزارشی از کارخانه ماکوسازی جهاد سازندگی اصفهان

کارخانه ماکوسازی جهاد اصفهان

گامی در جهت

خودکفایی صنعت نساجی

شهریورماه همان سال در زمانی که در محاسره کامل اقتصادی از سوی ابرجانبکاران بودیم. کارگاه ماکوسازی جهاد اصفهان با ارسال ۴ نفر و تولید روزانه ۵ الی ۶ عده در روز شروع به کار کرد و با توجه به مصرف زیاد این دستگاه در داخل کشور و عدم دسترسی کامل به تکنیک ساخت و طراحی آن و کمی تجربه در این زمینه، در شروع کار با مشکلات گوناگونی مواجه بودند. ولی با کوشش‌ها و مجاهدت‌های فراوان، برادران جهاد توانستند در عرض مدت کوتاهی بر تمام این مشکلات فائق آیند.

در اینجا بجاست که ذکری هم از جزئیات تکنیک ساخت این دستگاه شود.

تا قبل از اینکه جهاد تصمیم به ایجاد چنین کارگاهی بگیرد، تنها یک نفر از تکنیک و جزئیات ساخت این دستگاه اطلاع کامل داشت، که این امر خودبخود باعث کندی کار در این زمینه می‌شد و عاقبت پس از صحبت‌های فراوان این شخص راضی شد که فن ساخت و تکنیک این کار را در اختیار جهاد قرار دهد و برادران جهادگر از این طریق توانستند اولین تجارب را در این زمینه بدست آورند و با توجه به شستکاری که برادران جهادگر در این زمینه داشتند، توانستند در مدت زمان کوتاهی علاوه بر ساخت ۲۵ نوع ماکو از اواج مختلف، موفق به ساخت خوب سربند و سایر دستگاههای مورد نیاز گردیدند و در حال حاضر کارخانه ماکوسازی جهاد اصفهان علی‌رغم کمبود نیروی متخصص و امکانات موفق شده است که سالانه از خروج ۵۰۰ میلیون ریال ارز از کشور جلوگیری کند. البته باید توجه داشت که ساخت ماکو با توجه به تکنیکی که دارد، محتاج دستگاهها و ماشینهای متفاوتی است که در حد کمی از آنها از خارج تهیه شده و مابقی آن در داخل توسط برادران جهاد از دیگر منابعی که هیچ مصرفی نداشته تامین شده است. با ناری خداوند ۶ اشارگران جهاد توانستند تولید روزانه را از ۲۰ عده به ۶۰ الی ۱۲۰ و در حال حاضر به ۷۰۰ عده در روز برسانند که این مقدار ماکو فقط تکنولوژی ۶ ساز کشور را می‌کند.

کارخانه‌های روستایی کشورمان حتی کارگاه‌های کوچک نازکدانی به این دستگاه دارند و اگر خنجره روزی این قطعه حساس و حیاتی وارد کشور شود، صنعت نساجی که یکی از منابع مایه است در کشور فلج می‌شود و مشکلات عدیده‌ای پیش خواهد آورد. ضرورت تأسیس و ایجاد کارخانه ماکوسازی در کشور شدیداً احساس می‌شود. از آنجا که جهاد سازندگی همواره در پی سازندگی مملکت و قطع وابستگی‌های کشاورزی، اقتصادی و صنعتی

ماند به این فکر نماند که خودتان قدر در این حسد که آن چیزهایی که در خارج درست می‌کنند و نساجی احتیاج به آن دارند و کشور ما به آن احتیاج دارد، خودتان درست کنید.

«امام خمینی»

سید علی

کارخانه ماکوسازی جهاد اصفهان علی‌رغم همه مشکلات موفق شده است که از خروج سالانه ۵۰۰ میلیون ریال ارز از کشور جلوگیری نماید.

تواند برای بسیاری از مردم «ماکو» نامی غربی و نور از ذهن بسازد و بداند که ماکو چیست، موارد استفاده‌اش کدام است و چه کاربردی ایجاد می‌دهد! اما این ماه نزدیک سیصد گران خصوصاً کسانی که در رشته نساجی فعالیت می‌کنند، می‌آشناسند که همواره با آن سروکار دارند.

ماکو یکی از وسایل اولیه صنعتی روستایی و بافتندگی است که نقش حساس و مهمی در این دستگاهها دارد و هر چند همه بکدر بر اثر استفاده می‌بایستی تعویض گردد و با توجه به میزان مصرف زیادی که این قطعه در صنعتی در داخل کشور دارد در حال حاضر ماکوی مصرفی کشور از ۱۶ کشور جهان در ازای خارج شدن مقدار زیادی ارز وارد می‌شود و با توجه به وابستگی شدیدی که

و... می‌باشد، بر آن شد تا دماغطور که در تمامی جهدها سفته و شستار می‌باشد. این را نیز با شن گذارد و اولین گام را در جهت رفع این وابستگی و رسیدن به خودکفایی در این زمینه بردارد. بر همین اساس برادران جهاد اصفهان اولین بار در اوایل سال ۶۰ به فکر ایجاد چنین کارگاهی افتادند و پس از چند ماه که مقدمات کار فراهم آمد، از

اصفهان

عمومیت داده و از این جهت به خودکفائی برسیم با توجه به اینکه قصد توسعه آنرا در سراسر کشور داریم و از طرفی با توسعه آن ما درگ مسائل جنسی از قبیل تهیه مواد و ماشینهای مورد نیاز خواهیم بود، سیاست آینده جهاد این است که این کارخانه را در اختیار وزارت صنایع قرار دهد.

۳- چرا این کارگاه را در اصفهان ایجاد کردید و آیا برنامهای برای ایجاد حوض کارگاهی در سایر شهرستانها دارید؟

ج: از آنجا که صنعت نساجی یکی از قدیمی ترین صنایع ایران است و می توان گفت که از نظر صنایع مادر دومین صنعت ایران می باشد و با توجه به

اصفهان

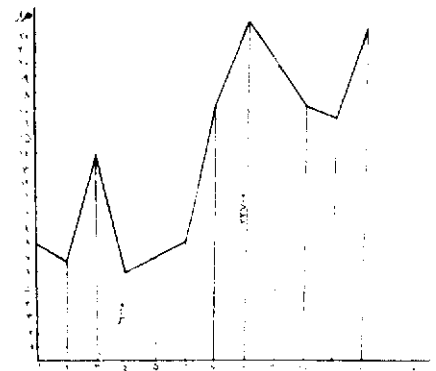
بالا بردن سطح تکنیک و کارایی این صنعت شود. برای اینکه بهتر و کاملتر در جریان فعالیت های این کارخانه قرار بگیریم گفتگویی داشتیم با برادرمهندس سعید نژاد سرپرست کارخانه که از روزهای اول تاسیس این کارخانه در آنجا حضور فعال داشته اند:

س- چطور شد که جهاد به فکر ایجاد کارخانه ماکوسازی افتاد؟

م- در آن زمانی که مادر محاصره کامل اقتصادی بودیم، موقعیت انقلاب اینجین اقتضا می کرد که با تمام توان در فکر خودکفائی مملکت در تمام زمینه ها باشیم و از آنجا که صنعت نساجی، صنعتی است که

اصفهان

تولیدات بافندگی ماکو در سال ۱۳۶۱

با توجه به تولید این کارخانه و امکانات بالقوه این کارخانه برای گسترش و تامین کل نیاز کارخانجات داخلی، مشاهده می شود که بعضی از ادارات و وزارت خانه ها، همکاری کامل را با جهاد در این زمینه ندارد، منجمله وزارت بازرگانی با صدور مجوز ورود این دستگاه بدون هماهنگی با

*** مسئولان کارخانه ماکو سازی جهاد اصفهان از وزارت بازرگانی متوقعند، واردات یا توزیع انواع مختلف «ماکو» را با مشورت آنها انجام دهد.**

جهاد (با توجه به اینکه هنوز تعدادی از کارخانجات بزرگ ریسندگی به قراردادهایی که در زمان گذشته با کشورهای دیگر منعقد کرده اند، عمل می کنند و آن ارتباطات خاص گذشته را هنوز دارند) میتواند ضربات جبران ناپذیری در زمینه رسیدن به خودکفائی در این صنعت وارد آورد. مسئولان کارخانه ماکوسازی جهاد اصفهان از وزارت بازرگانی متوقعند به مانند وزارت صنایع با این کارخانه همکاری کرده و هر نوع واردات یا توزیع ماکو از انواع مختلف را با صلاحدید و مشورت آنها انجام دهند تا از خروج بی رویه ارز از مملکت و همینطور از سیستمهای متفرق واردات و توزیع در این زمینه جلوگیری شود و ارزی که در این رابطه قرار است از مملکت خارج شود، صرف بيشرفت و

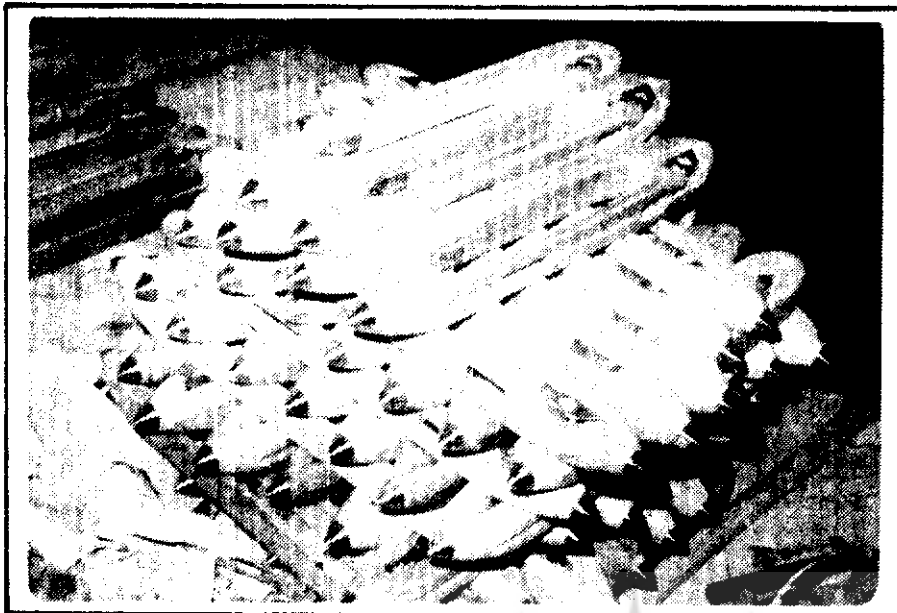
اینکه مرکز عمده این صنعت در اصفهان بوده است. تصمیم به ایجاد این کارگاه در اصفهان گرفته شد. دلیل دیگر این بود که این کارگاه چون هم تکنیکش و هم عمده مصرفش در اصفهان و بزد بود و چون در سایر شهرستانها مانند تبریز - دزفول - سیستان و بلوچستان به نسبت اصفهان ماشین های بافندگی کمتری وجود داشت این کارخانه را در شهر اصفهان ایجاد کردیم ولی با این وجود ما ماکوی مورد نیاز سایر کارگاهها را نیز از اینجا تامین می کنیم.

س: در مورد جزئیات و چگونگی عمل ماکو و

بقیه در صفحه ۶۵

با توده مردم در ارتباط است، در بعضی از شهرها مانند بزد، دزفول و تبریز خانواده هایی هستند که با داشتن یک یا دو ماشین نساجی کاملاً ارتزاق می کنند و این شکل کار که بسیار مردمی بود با سیستم کار جهاد کاملاً منطبق بود. جهاد تصمیم گرفت در این زمینه دست بکار شود تا بتواند باری از دوش مردم محروم میهن اسلامیمان در این زمینه بردارد، از طرفی تا قبل از این، فن و تکنیک این صنعت تنها در انحصار یک نفر بود و حالت اختصاصی پیدا کرده بود، ولی با ایجاد این کارخانه و گسترش آن در آینده نزدیک امیدواریم بتوانیم این صنعت را

کارخانه ماکوسازی...

اینکه چند نوع از انواع ماکو را در اینجا تولید می کنند، صحبت کنید

ج: اصولاً رزوم سابق در این رشته هم به مانند سایر رشته های دیگر قصدش واستگی ما به کشورهای خارجی بود. بر همین اساس از کشورهای مختلفی اقدام به وارد کردن ماشینهای نساجی می کرد و چون در ماشین نساجی، ماکوی مخصوص به خودش را دارد، در حال حاضر برای اینکه ما ماکوی مورد نیاز ایران را تأمین کنیم، مجبوریم که بیش از ۱۲۰ نوع ماکو از انواع مختلف تولید کنیم تا اینکه بتوانیم نیاز مملکت را از این جهت تأمین کنیم. در مورد کیفیت و نوع تولید هم کار ما به این ترتیب است که نوع تولیدات ما از ابتدا بر اساس نیاز طبقه محروم بافنده بوده و در حال حاضر از نوع ماکوئی که مورد نیاز طبقه مستضعف مخصوص بافندگان اصفهان است به مقدار زیادی در انبار موجود داریم و در مرحله بعد تولیداتمان در رابطه با کارگاههای است که با ما همکاری کاملی در زمینه تحویل ماکوهای از رده خارج و فرسوده به ما دارند و تعداد این قبیل کارگاهها نسبتاً زیاد است ولی در کنار این کارگاهها، کارخانجاتی هستند که با ما همکاری ندارند و از خارج از کشور ماکوی مورد نیازشان را وارد می کنند. در هر صورت نوع تولیدات ما با سیاستی که جهاد اعمال می کند کمک به محرومین و مستضعفین است و در همین رابطه تا بحال ما موفق به ساخت بیش از ۲۵ نوع ماکو از انواع مختلف شده ایم. نوع کیفیت ماکو هم بستگی به ماشینهای بافندگان دارد که اگر ماشین آلاتشان دقیق باشد، به همین نسبت ما ماکو را دقیق درست می کنیم و نمونه هایی نیز داریم که بیش از یکسال است روی ماشین کار می کند و کیفیت آن هم از کیفیت بعضی از کشورها بالاتر است و کلاً ماکو را ما بر اساس نیاز آن کارگاه تولید می کنیم.

س: مواد اولیه مورد نیازتان را از کجا تأمین می کنید؟

ج: اساسی ترین ماده تهیه ماکو که خوب های جنگلی است از کارخانه چوکا و کارخانه رسالت که مربوط به جهاد مرکز است تهیه می کنیم. چسب چوب را هم از اتحادیه درودگران تهیه می کنیم که از خارج وارد می شود ولی برنامه هایی داریم که بزودی این نوع چسب را نیز در داخل تولید خواهیم کرد. قسمت دیگر نیازهایمان، قطعات فلزی ماکو است که عبارتند از چنگ، میل ماکو، سر ماکو، فنر و چشم

برنجی که تمام اینها به طور کامل از ضایعات کارخانجات و بافندگان جز تأمین می شود و با اقداماتی که صورت گرفته در آینده نزدیک این وسائل را هم در کارگاه خودمان تولید خواهیم کرد.

خراب از آنها می گرفته و در ازایش یک ماکوی ۶ تحویل آنها می دادیم، ولی پس از مدتی متوجه شدیم که برای اکثر بافندگان امکان دادن ۲ یا ۳ ماکو وجود ندارد. از آن زمان تصمیم گرفتیم در مقابل

نوع تولیدات کارخانه ماکوسازی بر اساس رفع نیاز بافندگان محروم برنامه ریزی شده است.

تحويل یک ماکوی خراب یک ماکوی سالم به آنها تحويل دهیم. بر این اساس تا بحال موردی از بازار سیاه و یا احتکار مشاهده نشده و در این زمینه تا بحال با مشکلی روبرو نبوده ایم.

س: در انتها اگر صحبت بخصوصی دارید، بفرمائید.

ج: من باید از همه دست اندرکاران این طرح از کارگران ساده تا کسانی که قطعات فرموده و از بین رفته شان را در اختیار ما گذارده اند تشکر کنم و از کلیه کارخانجات نساجی، ادارات و وزارتخانه هایی که با این رشته در ارتباط هستند، می خواهم که بیش از پیش با ما همکاری کنند تا ما انشاء الله موفق بشویم در این زمینه به خودکفائی کامل برسیم و بتوانیم به یکی از شعارهای محوری انقلاب اسلامی یعنی استقلال جامعه عمل بپوشانیم.

والسلام

کما اینکه این حرکت شروع شده و در حال حاضر تولید میل ماکو را شروع کرده ایم. با توجه به اینکه قطعات بدکی ماکو نسبتاً زیاد است و برای ساخت یک ماکو احتیاج به سی و چند عملیات بر روی یک تکه چوب دارد تا اینکه ماکو ساخته شود. مجموعاً می توان گفت که بیش از ۹۵٪ مواد اولیه ماکو از داخل کشور تأمین می شود و اگر کارخانجات داخلی با ما بیش از این همکاری کنند، ما به هیچ عنوان احتیاجی به منابع خارجی نخواهیم داشت.

س: تولیدات کارخانه را به چه طریقی در اختیار مصرف کنندگان قرار می دهید؟

ج: سیستم توزیع ما روش خاصی دارد و با توجه به اینکه ما مجبور هستیم که مواد اولیه کارخانه را از ضایعات کارخانجات نساجی تأمین کنیم، در شروع کار از هرکسی که به ما برای دریافت ماکو مراجعه میکرد، دو یا سه عدد ماکوی